

mercè rodoredová
DIAMANTOVÉ NÁMĚSTÍ

odeon

I

Julietta mi přišla schválně do cukrářství říct, že ještě před vylosováním kytice květin vylosují kávové konvice a že už je viděla: jsou kouzelné, bílé, je na nich namalovaný rozpůlený pomeranč, na kterém jsou vidět i jednotlivé dílky! Nechtělo se mi jít tancovat, vůbec nikam se mi nechtělo, poněvadž jsem byla celý den na nohou a prodávala cukroví a od ustavičného vázání zlatých provázků a od tolika uzlíků a kliček mě už bolely konečky prstů. A protože jsem Julietu znala: hodina sem hodina tam pro ni večer nic neznamenal a nevadilo jí, jestli se vyspí nebo ne. Ale musela jsem chtít nechtět s ní; byla jsem už taková, mrzelo mě, když po mně někdo něco chtěl a já mu nemohla vyhovět. Byla jsem od hlavy k patě v bílém: měla jsem naškrobené šaty a spodničku, střevíce bílé jako mléko, bílé náušnice, na ruce tři kroužky, které šly k náušnicím a k bílé kabelce — Julietta říkala, že je z voskového plátna —, která se zavírala takovou zlatou mušlí.

Když jsme došly na náměstí, muzikanti už hráli. Nad náměstím byl strop z květin a barevných papírových řetězů; pruh květin a papírový řetěz se střídaly. Mezi květinami byly žárovky a celý ten strop vypadal jako obrácený deštník, protože konce řetězů a šňůr s květinami byly po stranách připevněny výš než uprostřed, kde se spojovaly. Guma od spodničky, která mi dala tolik práce, než jsem ji navlékla a zapnula knoflíčkem za poutko z nitě, poněvadž vlásenka pořád někde zachytávala, mě

tlačila. Jistě už mám v pase červený pruh... Co chvíli jsem se zhluboka nadechla, abych gumu roztáhla, ale sotva jsem vydechla, muka se opakovala. Plot vysokého asparágu kolem pódia s muzikanty byl ozdobený papírovými květy připevněnými slaboučkým drátem. Hudebníci se potili a hráli jen v košilích. Maminka mi už poradit nemohla, byla několik let mrtva a otec si vzal jinou. Oženil se a já zůstala bez maminky, která žila jen proto, aby se o mne starala. Otec se znovu oženil a já, skoro ještě dítě, samotná čekala na Diamantovém náměstí, až vylosují kávové konvice. Hudba hrála a Julieta křičela, aby jí bylo rozumět: „Nesedej si, zmačkáš se!“ Před očima jsem měla žárovky obalené květinami, řetězy spleené kašičkou z mouky a vody a zdálo se mi, že všichni kolem jsou spokojeni. Zamyslíla jsem se a vtom mi někdo řekl do ucha:

„Nezatančíme si?“

Lekla jsem se, vyhrkla, že neumím tancovat, a ohlédla se. Málem jsem narazila na obličej; tak blízko byl, že jsem ani dost dobře neviděla, jak vypadá, ale byl to obličej chlapce. „To nevádí,“ povídá, „já tancuju dobře, naučím vás to.“ Napadlo mě, že chudák Pere je právě v podzemí Colónu, na sobě má bílou zástěru a vaří, a hloupě jsem se zeptala:

„A co když se to dozví můj snoubenec?“

Chlapec popošel až těsně ke mně a zasmál se: „Tak mladičká a už zasnoubená?“ A jak se smál, rty se mu roztáhly a bylo mu vidět všechny zuby. Měl taková opičí očička, na sobě bílou košili s mod-

rým proučkem, rukávy měl vyhrnuté, límeček rozepnutý. Najednou se ke mně otočil zády, stoupl si na špičky, rozhlížel se, znovu se ke mně otočil, vyhrkl „promiňte“ a zakřičel: „Haló, vy tam! Neviděli jste moje sako? Bylo vedle muzikantů! Na židli...“ Omluvil se, že mu vzali sako, že se hned vrátí, abych byla tak hodná a počkala na něho. A začal volat nějakého Cinteta.

Vtom se odněkud přihnala Julieta v kanárkově žlutých šatech se zeleným vyšíváním a povídá: „Udělej mi stěnu, musím se zout..., už to nevydržím...“ Řekla jsem, že se nesmím ani hnout, poněvadž jeden chlapec, ten, co hledá sako, si chce se mnou zatančit a prosil mě, abych na něho za každou cenu počkala. Prohodila: „Jen si tancujte...“ Bylo tam vedro. Na nárožích děti vypouštěly rakety a petardy. Po zemi se válely pecičky od melounů, v koutech slupky od melounů a prázdné láhve od piva. I na terasách vypouštěli rakety. A z balkónů taky. Oblíčeje se leskly potem a chlapi si je utírali kapesníky. Muzikanti spokojeně vyhrávali. Všechno bylo až neskutečné. Hráli zrovna paso doble. Najednou jsem chodila sem a tam, a třebaže ten chlapec byl tak blízko, slyšela jsem jako z dálky: „Vidíte, jak umíte tancovat!“ Páchl potem a voněl rozprášenou kolínskou. Opičí očička mu blýskala těsně u mých a měl kulaté malé uši. Guma se mi zařezávala do pasu, maminku jsem už neměla, ta mi poradit nemohla, tak jsem mu prozradila, že můj chlapec dělá kuchaře v Colónu. Zasmál se, že ho lituje, protože my dva se do roka vezmeme a já budu jeho ženou, jeho paní. A zatančíme si sólo na

Diamantovém náměstí... „Moje paní!“ mi řekl.

Vyčetl mi, že už slíbil, že do roka budu jeho paní, a přitom já se na něho ještě ani nepodívala. Sotva však jsem se na něho podívala, zarazil mě: „Nedívejte se tak, mohla by se mi zatočit hlava!“ Řekla jsem mu, že má očička jako opičák a moc jsme se smáli. Guma v pase řezala jako nůž a muzikanti trádadá! Julieta nikde. Zmizela. Zůstala jsem sama, s očima, které mi nedopřávaly klidu, jako by se v ně proměnil celý svět a nedalo se jim nijak uniknout. Noc utíkala milovými kroky, zábava pokračovala, přišlo vylosování a kytice patří dívce v modrém, která nevychází z kola... Maminka leží na hřbitově, a já tady, na Diamantovém náměstí... „Cože, sladkosti prodáváte? Snad ne med a zavařeniny?...“ Unavení muzikanti ukládali nástroje do pouzder a zase je z nich vyndávali, poněvadž někdo poručil pro všechny valčík a všichni se točili jako čamrdy. Když valčík skončil, lidé se začali rozcházet. Povídám mu, že se mi ztratila Julieta, a on, že jemu Cintet, a „až tady na Diamantovém náměstí zůstaneme úplně sami, až všichni zalezou domů a na ulicích bude prázdno, zatančíme si valčík, pěkně po špičkách... A pořádně se roztočíme, Holubičko!“ Vztekla jsem si ho změřila a odsekla jsem, že se jmenuju Natália, a sotva jsem to dořekla, dal se znovu do smíchu a tvrdil, že se nemohu jmenovat jinak než Holubička. V tu chvíli jsem se dala do běhu, on za mnou a volá: „Neplašte se...! Copak nevidíte, že nemůžete chodit samotná po ulici, že by vás ukradli?“ Chytil mě za ruku a zastavil: „Copak nevidíte, že by mně vás ukradli,

Holubičko?“ Maminka je mrtvá, já stojm jako hlupák, guma mě řeže a řeže, jako bych byla přidratovaná k větvičce asparágu.

Znovu jsem se rozběhla. On za mnou. Rolety byly stažené, ve výkladech se nic ani nepohnulo: kalamáře, pijáky a pohledy, panenky, rozložené prádlo, hliníkové nádoby a pletené zboží... Doběhli jsme na hlavní třídu, já vpředu, on za mnou, pořád jsme utíkali, a on ještě po letech čas od času vykládal: „Tenkrát, když jsem poznal Holubičku na Diamantovém náměstí, dala se do běhu, a přímo před stanicí tramvaje najednou plesk, a spodnička na zemi!“

Poutko z nitě se přetrhlo a spodnička zůstala ležet na zemi. Přeskočila jsem ji, málem jsem si do ní zapletla nohu, a ještě jsem přidala, jako by mě honilo celé peklo. Doběhla jsem domů a potmě jsem se svezla jako balvan na postel, na tu svou mosaznou dívčí postel. Styděla jsem se. Když mě to přešlo, setřásla jsem z noh střevíce a rozpustila si vlasy. A Quimet ještě po letech vykládal, jako by se to stalo včera: „Přetrhla se jí guma a letěla jako vítr...“

II

Bylo to moc podivné. Oblékla jsem si hnědozele-
né šaty, až trochu moc lehké na to počasí, a zatím-
co jsem čekala na rohu na Quimeta, naskákala mi
husí kůže. Chvíli jsem už nehnutě stála a zdálo se
mi, že mě někdo za žaluzií pozoruje; příčky žaluzie

se na jedné straně pohnuly. Smluvili jsme si s Quimetem, že se sejdem u Güellova parku. Z brány vyběhl kluk s revolverem u pasu, mířil na někoho puškou, otřel se mi o sukni a křičel „ratatata, ratatata...“

Příčky žaluzie se dovřely, okenice se rozletěla dokořán. Neznámý mladík v pyžamu několikrát slabě hvízdal a prstem mi naznačoval, abych šla blíž. Pro jistotu jsem na sebe ukázala prstem, podívala se na něho a zašeptala „já?“ Nemohl to slyšet, ale pochopil a přikývl. Byl to hezký chlapec. Přešla jsem ulici a zamířila k němu. Když jsem došla k balkonů, řekl: „Pojď dál, trochu se pomazlíme!“

Rozehrála jsem se všemi barvami a otočila se, navztekaná hlavně sama na sebe. Bylo mi úzko, poněvadž jsem cítila jeho pohled v zádech a pod šaty na kůži. Stoupla jsem si tak, aby mě mladík v pyžamu neviděl, a bála jsem se, že mě v té skrýši nenajde ani Quimet. Byla jsem zvědavá, co se bude dít, protože to bylo poprvé, co jsme se měli sejít v parku. Za dopoledne jsem nadělala spoustu hloupostí; myslela jsem jen a jen na to odpoledne a byla jsem tak neklidná, že jsem se nemohla na nic soustředit. Quimet navrhl, že se sejdem o půl čtvrté, ale přišel až o půl páté; nic jsem mu však neřekla, poněvadž jsem si myslela, že jsem mu třeba špatně rozuměla a spletla to sama. A kromě toho neřekl ani slovíčko na omluvu... Neodvážila jsem se postěžovat si mu, že mě už od čekání bolí nohy, protože mám lakýrky a pálí mě v nich nohy, a že si jeden mladík ke mně dovoloval. Mlčky jsme se vydali pěšinkou vzhůru. Než jsme došli nahoru, zima

mě přešla a kůži jsem měla zase hladkou jako jindy. Svědilo mě na jazyku, že jsem se pohádala s Perem a že jsme se rozešli. Sedli jsme si v zastrčeném koutě na kamennou lavici mezi dva husté stromy; vyskočil odtud kos, pobíhal od stromu ke stromu a tiše, trochu ochraptěle pohvizdoval. Chvilí ho nebylo vidět, a když jsme na něho už zapomněli, objevil se pod stromem znovu a všechno se opakovalo. Nedívala jsem se na Quimeta, jenom koutkem oka jsem pozorovala, jak si prohlíží domečky v dálce. Nakonec se zeptal: „Nebojíš se toho kosáka?“

Odpověděla jsem, že se mi moc líbí, a on prohlásil, že všichni černí ptáci, i kdyby to byli jen kosi, přinášejí smůlu; prý mu to říkávala maminka. Pokaždé, když jsme se s Quimetem po našem seznámení na Diamantovém náměstí setkali, ptal se mě nejdřív, a naklonil se přitom dopředu, jestli jsem se už rozešla s Perem. Tenkrát se mě však na to nezeptal a já nevěděla, jak začít a prozradit mu, že jsem Peremu řekla, že se musíme rozejít. Moc mě to mrzelo, poněvadž Pere zůstal jako opařený. Když jsem si vzpomněla, že jsem se s ním rozešla, bodlo mě u srdce, bylo mi ho líto a uvědomovala jsem si, že to ode mne bylo podlé. Určitě; byla jsem přece vždycky vnitřně vyrovnaná, ale při vzpomínce na to, jak se Pere tvářil, jsem pokaždé kdesi hluboko v sobě pocítila bodavou lítost, jako by se rázem do mého klidu otevřela dvířka od hnízda škorpiónů a ti vylezli, proplétali se s mou lítostí, ostříli ji, vtírali se mi do krve a barvili ji na černo. Pere si totiž přiškrceným hlasem a chvějícími se, zamlženými panenkami očí postěžoval, že jsem mu zkazila

život. Prý jsem z něho udělala bezcenný cár, úplnou nulu. Dívali jsme se na kosa a Quimet se zatím rozpovídal o panu Gaudím, o tom, jak se s ním otec seznámil, když pana Gaudího porazila tramvaj; byl jedním z těch, co ho odváželi do nemocnice... „Chudák pan Gaudí, takový hodný člověk to byl, a tak ošklivou smrt...“ Na světě prý není nic takového jako Güellův park, jako Svatá rodina a *La Pedrera*. Prohodila jsem, že na nich je zbytečně moc kudrlinek a bodlin. Sekl mě hranou ruky do kolena, až se mi překvapením vymrštila noha; prý jestli chci být jeho ženou, musí se mi zamlouvat všechno, co se zamlouvá jemu. Udělal mi dlouhé kázání o muži a o ženě, o právech jednoho i druhého, a když se mi konečně podařilo ho přerušit, zeptala jsem se:

„A co když se mi něco vůbec nelíbí?“

„Musí se ti to líbit, poněvadž tomu nerozumíš!“

A zase kázání, dlouhatánské kázání. Objevovalo se v něm mnoho jeho příbuzných: rodiče, jeden strýc, který má doma oltář s klekátkem, dědeček a babička i obě jeptišky ze školy u Katolických králů, které prý mu ukázaly správnou cestu.

Potom utrousil něco, čemu jsem zpočátku vůbec nerozuměla, protože to zapletl do ostatního vyprávění: „Chudinko Marie...“ Znovu se vrátil k jeptiškám od Katolických králů a nadhodil, že bychom se možná mohli brzy vzít, poněvadž mu dva kamarádi už shánějí byt. Padnu na zadek, až uvidím, jaký mi udělá nábytek; od toho je taky truhlář... Dodal, že si připadá jako svatý Josef a já jako Panenka Maria.

Tvářil se moc spokojeně a já pořád přemýšlela, co tím „chudinko Marie“ myslel, a pohasínala jsem stejně jako hasl den. Kos se neúnavně objevoval pod stromem, přeběhl ke druhému a znovu vybíhal, jako by tam nebyl jeden, ale hodně kosů.

„Z bukového dřeva udělám dvoudílnou skříň pro nás pro oba. A až si byt pěkně zařídíme, udělám dětskou postýlku.“

Jestli má děti rád, to nevěděl. Je to prý všechno ještě ve hvězdách. Slunce zapadalo, a kam se nedostalo, tam stíny modraly a bylo tak zvláště. Quimet vykládal o dřevěch: to je takové, to zámkové, a slyšela jsem jen samý palisandr, mahagon, dub, křemelák... Tehdy, vzpomínám si, a vždycky si to budu pamatovat, mi dal pusu, a jen mě políbil, zdálo se mi, že vysoko na nebi vidím Pánbíčka: seděl v nakadeřeném oblaku s oranžově červeným lemováním; na jednom místě to lemování chybělo a Pánbůh široce roztáhl ruce, měl takové dlouhatánské ruce, chytil ten oblak za okraje a zavřel se do něho jako do skříně.

„Dneska jsme sem neměli chodit.“

K prvnímu polibku přidal druhý a celá obloha se zatáhla. Oblak pomalu mizel, připlouvaly menší, hubenější obláčky, pluly za tím tloušťkem a Quimet chutnal bílou kávou. Najednou se vylekal: „Už zavírají!“

„Jak to víš?“

„Copak jsi neslyšela pískání?“

Zvedli jsme se, kos polekaně utekl, větrík mi zvedl sukni... Spěchali jsme dolů, pěšinkou dolů. Na kachlové lavičce seděla holčička, strkala si prsty

do nosu a potom jimi jezdila po osmicípé hvězdě na opěradle. Měla šatečky stejné barvy jako já. Pověděla jsem to Quimetovi, ale nic na to neřekl. Když jsme vyšli na ulici, ukázala jsem: „Podívej, ještě tam chodí lidi...“ Řekl mi, abych se nestarala, že je brzy vyženou. Šli jsme ulicemi zpátky do města, a už jsem měla na jazyku: „Víš, že jsem se s Perem rozešla?“ když se najednou zastavil, stoupl si proti mně, vzal mě za ruce, změřil si mě, jako bych provedla neví, co a povídá: „Chudinko Marie...“

Mnoho nechybělo a řekla jsem mu, aby se už netrápil a pověděl mi, co má pořad s tou Marií, ale neodvážila jsem se. Pustil mi ruce, znovu si stoupl vedle mne a pokračovali jsme až na roh Příčné a Gracijské třídy. Potom jsme obcházeli bloky domů a já sotva stála na nohou. Když už jsme chodili asi půl hodiny pořad dokola, vzal mě znovu za ruce, byli jsme zrovna pod lucernou, a už jsem měla za to, že zase vyhrkne „chudinko Marie“, zadržovala jsem dech a čekala, až to řekne, ale místo toho procedil:

„Kdybychom nebyli tak rychle odešli od toho kosačka a toho všeho kolem, nevím, co by se bylo stalo... Ale nespolehej na to, protože až budeme moct, ukážu ti, jaký jsem chlap!“

Až do osmi jsme obcházeli domy a mlčeli, jako bychom byli od narození němí. Když jsem osaměla, podívala jsem se na nebe: bylo už jen černé. Tak nevím, bylo to všechno tak podivné...

III

Jednou, kdy zrovna na mne neměl čekat, mě překvapil na rohu:

„Nechci, abys u toho cukráře dělala. Dozvěděl jsem se, že běhá za prodavačkami.“

Začala jsem se chvět a prosila ho, aby tolik ne-křičel, že jen tak zničehonic nemohu z místa odejít; nemám přece žádné vzdělání a cukrář je hodný člověk, nikdy mi neřekl ani o slovíčko víc, než musel. Řekla jsem, že se mi líbí prodávat cukroví, a jestliže mě nutí, abych přestala pracovat, tak nevím... Povídal, že jednou v zimě, odpoledne, bylo už šero, se přišel na mne podívat k cukrářství. Doprovozela jsem právě zákaznici, která si napravo ve výloze vybírala bonboniéru, a cukrář se po mně díval, na mne ne, ale na můj zadeček. Odsekla jsem, že už zachází příliš daleko, a jestliže mi nevěří, bude lepší, když se rozejdeme.

„Věřím ti, to ano, ale nechci, abys byla nějakému cukráři pro zábavu.“

„Zbláznil ses,“ povídám, „vždyť ten člověk myslí jen a jen na svůj obchod, rozumíš?“

Rozhořčila jsem se, tváře mi hořely. Chytil mě za krk a začloulal mnou, až mi hlava poskakovala. Křikla jsem, aby šel pryč, a jestli nepůjde, zavolám strážníka. Tři neděle jsme se neviděli. Už mě mrzelo, že jsem Peremu řekla, že je mezi námi konec, protože to byl konec konců hodný chlapec, nezlobil mě, hleděl si řemesla a byl pracovitý jako včelička, když tu se Quimet objeví, ruce má v kapsách a s klidem Angličana povídá: